

øverste Domstol i selve Landet, hvorved Fællesskabet bortfalder. Man kan dog ikke være i Tvivl om, at hvis dette sker, vil et meget væsentligt Baand, der bandt Island og Danmark sammen, være hævet. Hvis det var lykkedes de danske delegerede blot at opnaa lidet af det, som tilstræbtes, kunde man dog have ventet, at et Spørgsmaal om yderligere Adskillelse af en saa vigtig Fællesinstitution som Højesteret var udskudt i det mindste saa længe, som den nuværende Forbundslov tænkes bestaaende; men heller ikke dette er lykkedes.

Der er et Omraade, hvor Delegationen tilsyneladende har gennemført Programmet, nemlig med Hensyn til den fælles Indfødsret. Jeg skal ikke fordybe mig i dette Spørgsmaal, der har været Genstand for en udførlig Diskussion i det andet høje Ting, men kun pege paa en Besynderlighed som den, at man paa dette Omraade har etableret en Ordning, hvorved der her i Landet i Tidens Løb vil kunne danne sig en større Kreds af Danske med islandsk Statsborgerret, som, skønt de har de samme Rettigheder som andre, ikke har de samme Forpligtelser, nemlig med Hensyn til Værnepligten. Dette vil, tror jeg, uundgaaelig afføde Vanskeligheder og Ubehageligheder. Men endnu mere Vægt maa jeg lægge paa dette, at Forbundstraktaten, som den foreligger, ikke giver nogen Lejlighed til for Islænderne at optere for Island og for Danske til at optere for Danmark. Og jeg synes ikke, man i saa Henseende, saaledes som den ærede Ordfører for Venstre gjorde, kan slaa sig til Taals med, at en islandsk Statsborger, der flytter til Danmark, saa har dansk Statsborgerret. Det har han netop ikke. Han har visse Rettigheder her, men bliver netop ikke dansk Statsborger, han bliver ved at være en islandsk Statsborger.

Jeg skal dernæst, for ikke at fordybe mig i alle Paragrafferne, gøre nogle Bemærkninger om det Fællesudvalg for Danmarks Rigsdag og Islands Alting paa mindst 3 Medlemmer fra hver, som skal virke for Forbindelsen mellem de to Lande og deres Lovgivning. Det er fremhævet meget stærkt fra forskellige Sider, at netop dette skulde være en overordentlig nyttig Bestemmelse i Forbundstraktaten. Nu er den paa-gældende Paragraf overordentlig lidet udtømmende. Den slutter med at henvise til, at alle „nærmere Bestemmelser om Nævnets Ordning og Virksomhed fastsættes af Kongen efter Indstilling af begge Landes Regeringer“. Der forudsættes altsaa paa dette Punkt nye Forhandlinger for at føre hele

Planen ud i Livet, idet man nok kan gaa ud fra, at Kongen ikke vil fastsætte Bestemmelser, som ikke er tiltraadte af begge Regeringer, og det er klart, at der er saare meget, der skal ordnes med Hensyn til dette Nævns Virksomhed og Opgaver, hvis Nævnet skal blive arbejdsdygtigt og blot med Udsigt til noget Resultat løse de det tiltænkte Opgaver. Det forlyder, at man har tænkt sig, at Nævnet skal træde sammen hvert andet Aar en Maaned her i København og hvert andet Aar en Maaned i Reykjavik. Allerede dette viser, at det ikke vil være let for Nævnet blot tilnærmelsesvis at løse de Opgaver, der skulde paalægges det. Men afgørende vil det naturligvis ogsaa blive for Nævnets hele Betydning, hvilket Hensyn man nu vil tage til dets Indstillinger. Viser det sig, at de to lovgivende Forsamlinger kun tager ringe Hensyn til Indstillingerne, vil Nævnet ikke faa nogen virkelig Betydning, saa vil det Embryo til et Rigsraad, som det i Virkeligheden er, ikke udvikle sig i nogen Retning. Og jeg maa sige, at det synes mig ikke umiddelbart indlysende, at man tør forvente, at der vil blive taget det vidtgaaende Hensyn til et saadant Udvalg, som vil være nødvendigt, hvis det skal betyde noget. Det virker i saa Henseende meget deprimerende at læse, hvad det islandske Suverænitetsudvalg har sagt om dette Nævn. Med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg gerne oplæse nogle Linier deraf. Det siges om dette Nævn: „Selv om Udvalgene anser et saadant Nævn, som her omtales, for ikke nødvendigt, kan de dog ikke anse det for at kunne blive til nogen Skade. Og det kan være, at det kommer til at gavne os ved at overveje fra vor Side og pege paa, hvis vor Forbundsstat muligvis optager i sin Lovgivning eller i andre Anordninger uheldige og ulovlige Bestemmelser mod os“. Og det hedder længere nede: „Desuden er Nævnet kun raadgivende, saaledes som det klart fremgaar af Paragraffen; og Paragraffen angaar kun de Regeringsforslag, som der nævnes, men ikke de Forslag, der indbringes af Altingsmændene. Dette fremgaar for det første af Paragraffens Ord, og for det andet vilde det være umuligt at anvende Paragraffens Bestemmelser paa privat indbragte Lovforslag; thi Regeringen raader hverken over deres Indbringelse paa Altinget eller over deres Behandling“. Dette er jo fuldkommen i Modstrid med Udtalelser, der er faldet her i Rigsdagen, hvor man fra dansk Side synes netop at gaa ud fra, at Nævnet vil kunne inddrage